

Geachte heer/mevrouw,

De uitwerking van dit wetsvoorstel is mijns inziens gebaseerd op kortetermijndenken en onvoldoende doordacht. Graag leg ik uit waarom ik denk dat dit wetsvoorstel negatieve gevolgen zal hebben en waarom het ondoordacht is. Hoewel ik het feit dat dit wetsvoorstel wordt ingediend door een demissionair kabinet buiten beschouwing wil laten, vind ik het belangrijk om te benadrukken dat een voorstel met een zó grote impact op de economische aantrekkelijkheid van Nederland, én op een aanzienlijk aantal mensen dat momenteel wacht tot de termijn van vijf jaar is verstreken, niet door een demissionaire regering zou moeten worden ingediend. Een dergelijk voorstel hoort te worden overgelaten aan een missionair kabinet met een stabiel mandaat.

Bij het doornemen van het wetsvoorstel valt op dat er weinig is nagedacht over de gevolgen op de langere termijn. Zo wordt de naturalisatietermijn voor iedereen verhoogd van vijf naar tien jaar, en voor gehuwden van drie naar vijf jaar. Hoewel ik de laatste wijziging hier verder buiten beschouwing laat, vind ik het ontbreken van uitzonderingen voor bepaalde groepen volledig ondoordacht.

Nederland is een kenniseconomie, sterk afhankelijk van kennis en expertise van buitenaf. Bedrijven in onder meer de technologiesector - denk aan ASML en vergelijkbare organisaties – kunnen niet uitsluitend vertrouwen op binnenlands talent, omdat het aanbod van hoogopgeleide werknemers in Nederland beperkt is. Het huidige voorstel getuigt van kortetermijndenken dat de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsland voor internationale kenniswerkers ondermijnt. Nederland wordt wereldwijd al ingehaald door landen die actiever inzetten op innovatie en kennisontwikkeling. Het is een illusie te denken dat Nederland kan concurreren op basis van laaggeschoolde arbeid. Onze kracht ligt juist in onze kenniseconomie, en alles zou erop gericht moeten zijn om deze positie te behouden en te versterken. Het verlengen van de naturalisatietermijn maakt Nederland echter minder aantrekkelijk voor hoogopgeleide migranten, wat innovatie afremt en ertoe leidt dat deze expertise naar andere landen vloeit.

Daarnaast zullen bedrijven die afhankelijk zijn van hooggekwalificeerd personeel nog meer moeite krijgen om geschikte kandidaten aan te trekken. Kennismigranten dragen namelijk aantoonbaar meer bij aan de Nederlandse samenleving dan zij eruit onttrekken; zowel economisch, via belastingen, als door de kennis en innovatiekracht die zij meebrengen. Zij kunnen onder de streep bijvoorbeeld meer opleveren op dan bijvoorbeeld sommige 'geboren' Nederlanders die door middel van toeslagen, uitkeringen en andere publieke middelen netto ontvangers kunnen zijn van overheidssteun.

Daar komt bij dat het voor deze hoogopgeleide migranten relatief eenvoudig is om hun kennis en vaardigheden elders in te zetten, in landen met gunstigere voorwaarden. Wanneer Nederland zich minder aantrekkelijk opstelt, profiteren andere landen van hun kennis en belastingafdracht. Nederland verliest daarmee niet alleen menselijk kapitaal, maar ook directe economische waarde. Op de lange termijn schaadt dit het innovatieklimaat en de concurrentiepositie van Nederland ernstig.

Bovendien druist dit wetsvoorstel in tegen het legaliteitsbeginsel en de rechtszekerheid die in Nederland behoren te gelden. Het voorstel voorziet niet in een transitieregeling voor personen die onder het huidige stelsel naar Nederland zijn gekomen. Dat betekent dat de voorwaarden waaronder zij hun leven hier hebben opgebouwd, gedurende hun verblijf worden gewijzigd. Dat getuigt in mijn ogen van niet-rechtstatelijk handelen en tast het vertrouwen in de overheid aan.

Het wetsvoorstel lijkt voort te komen uit een simplificatie van een complex probleem: de veronderstelling dat naturalisatie vooral wordt aangevraagd door mensen die niet willen integreren of slechts toegang willen krijgen tot publieke voorzieningen. Hoewel dit beeld online soms leeft, is de realiteit veel genuanceerder. De groep migranten is divers, en met dit voorstel wordt een brede groep geraakt, waaronder juist diegenen die Nederland versterken, terwijl slechts een klein deel van de doelgroep waarop het beleid is gericht, daadwerkelijk wordt aangesproken.

Daarnaast zal de verlenging van de naturalisatietermijn naar tien jaar juist een averechts effect hebben op integratie. Wie pas na tien jaar uitzicht krijgt op burgerschap, zal zich minder snel verbonden voelen met de Nederlandse samenleving. Een dergelijk gevoel van uitsluiting werkt demotiverend waardoor het integratieprobleem alleen maar groter wordt, precies het tegenovergestelde van wat de wetgever beoogt. De wetgever heeft de afgelopen jaren al strengere eisen gesteld aan inburgering en taalniveau. Deze bestaande maatregelen zijn bedoeld om integratie te bevorderen. Het is daarom onlogisch om tegelijkertijd de naturalisatietermijn te verdubbelen, waardoor de motivatie tot binding met de samenleving juist afneemt.

Samenvattend ben ik van mening dat dit wetsvoorstel in zijn huidige vorm niet houdbaar is. Het is onvoldoende doordacht, economisch schadelijk en juridisch problematisch.

Mocht het kabinet dit voorstel desondanks willen doorzetten, dan pleit ik voor ten minste 2 aanpassingen.

Ten eerste zou er een onderscheid tussen verschillende groepen migranten gemaakt moeten worden, zodat kennismigranten, onderzoekers en hoogopgeleide professionals niet onder dezelfde regeling vallen als andere categorieën. Dit is cruciaal om Nederland aantrekkelijk te houden voor internationaal talent, en om ons innovatieve en economische concurrentievermogen te behouden.

Ten tweede zou de nieuwe termijn uitsluitend moeten gelden voor mensen die na de inwerkingtreding van de wet naar Nederland komen. Voor degenen die al in Nederland verblijven, dienen de huidige regels en termijnen van kracht te blijven.

Alleen met dergelijke aanpassingen kan de wetgever voorkomen dat Nederland zijn internationale aantrekkelijkheid, innovatiekracht en rechtsstatelijke betrouwbaarheid verder ondermijnt.